

Tom 4

Konteksty rozwojowe
i wychowawcze

Edukacja małego dziecka

- Tom 1: Teoretyczne odniesienia, tendencje i problemy
- Tom 2: Wychowanie i kształcenie w praktyce
- Tom 3: Nowe konteksty, poglądy i doświadczenia
- Tom 4: Konteksty rozwojowe i wychowawcze
- Tom 5: Nauczyciel-wychowawca w przedszkolu i szkole
- Tom 6: Wybrane obszary aktywności

Tom 4

Konteksty rozwojowe i wychowawcze

praca zbiorowa pod redakcją

Ewy Ogrodzkiej-Mazur

Urszuli Szuścik

Jadwigi Oleksy

Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego
Cieszyn – Kraków 2013

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013

Recenzent:
prof. zw. dr hab. Maria Jakowicka

Redakcja i korekta:
Klaudia Dróżdż, Zofia Smyk
www.e-dytor.pl

Opracowanie typograficzne:
Andrzej Augustyński
Alicja Kuźma

Projekt logo:
Urszula Szuścik

Projekt okładki:
Magdalena Muszyńska i Izabela Surdykowska-Jurek
CZARTART

Publikacja dofinansowana przez
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego

ISBN 978-83-7587-468-6
ISBN 978-83-7850-423-8

Oficyna Wydawnicza „Impuls”
30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5
tel./fax: (12) 422 41 80, 422 59 47, 506 624 220
www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl

Wydanie I, Kraków 2013

Spis treści

Wprowadzenie	9
WSPOMAGANIE ROZWOJU I UCZENIA SIĘ MAŁEGO DZIECKA	
ANNA MIKLER-CHWASTEK Wspomaganie rozwoju dzieci w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym Zasady, szanse i trudności	15
KATARZYNA NADROWSKA Pięciolatki w cieniu sześciolatek czy sześciolatki w cieniu pięciolatek – zagrożenia rozwoju starszych przedszkolaków	35
AGNIESZKA OLECHOWSKA Współcześnie stosowane metody pomocy dzieciom z trudnościami rozwojowymi. Doniesienie z ogólnopolskich badań sondażowych	59
ZOFIA REMISZEWSKA Dwie edukacje małego dziecka	73
MARZENA ŻÓŁCIK Potrzeba wyróżniania sukcesów szkolnych uczniów z trudnościami w uczeniu się	93
MICHAELA VAŇOVÁ Rozvíjanie sociálnych zručností žiakov mladšieho školského veku	109
MATEUSZ WARCHAŁ Psychoedukacja jako forma wspierania rozwoju ucznia niedostosowanego społecznie – ujęcie systemowe	135
JOANNA SKIBSKA Dziecko z nadpobudliwością psychoruchową i deficytem uwagi – najważniejsze problemy oraz sposoby postępowania	145
KONTEKSTY WYCHOWAWCZE – KU PEDAGOGICE WSPÓŁBYCIA	
GABRIELA KAPICA Edukacyjne bariery kreatywności młodszych uczniów	169

URSZULA SZUŚCIK Sztuka i twórczość dziecka w kontekście jego rozwoju i wychowania estetycznego	191
MIROŚLAWA ZALEWSKA-PAWLAK Radość dzieciństwa zagrożona – problemy wczesnej edukacji estetycznej	203
BRONISŁAWA DYMARA Współbycie interpersonalne dzieci i dorosłych jako fenomen i zadania edukacji Bliżej pedagogiki współbycia	213
HANA LUKÁŠOVÁ Możliwości i zagrożenia dla jakości życia dzieci na etapie edukacji wczesnoszkolnej	229
BARBARA CHOJNACKA-SYNASZKO Rodzice dzieci w młodszym wieku szkolnym w roli (nie)wymagających odbiorców informacji o uczniowskich osiągnięciach szkolnych	257
KINGA KUSZAK Językowy obraz współczesnej rodziny – na przykładzie wypowiedzi uczniów w młodszym wieku szkolnym	277
MAŁGORZATA BORTLICZEK Od edukacji dorosłych do kreowania potrzeb dziecka – świat potrzeb dziecka w językowym obrazie reklam	295
JITKA ORAVCOVÁ Úloha modelov a vzorov v procese výchovy	319
NATALIA MARIA RUMAN Wychowanie religijne w edukacji małego dziecka	341
Informacja o autorach	367

Contents

Introduction	9
SUPPORTING YOUNG CHILDREN'S DEVELOPMENT AND LEARNING	
ANNA MIKLER-CHWASTEK Supporting the development of infants and toddlers. Principles, opportunities and challenges	15
KATARZYNA NADROWSKA Five-year-olds in the shadow of six-year-olds – opportunities and risks for development ...	35
AGNIESZKA OLECHOWSKA Modern methods of supporting young children's development Polish national survey results	59
ZOFIA REMISZEWSKA The two educations of a young child	73
MARZENA ŻÓŁCIK Need for rewarding school successes of children with learning difficulties	93
MICHAELA VAŇOVÁ Developing early primary students' social skills	109
MATEUSZ WARCHAŁ Psycho-education as a form of supporting socially maladjusted students – a systemic approach	135
JOANNA SKIBSKA ADHD children – key issues and recommendations	145
EDUCATIONAL CONTEXTS – TOWARDS THE COEXISTENCE PEDAGOGY	
GABRIELA KAPICA Educational barriers to the creativity of younger children	169

URSZULA SZUŚCIK Art and creation of children in the context of their development and esthetic education	191
MIROŚŁAWA ZALEWSKA-PAWLAK Childhood joy endangered – the problems of early esthetic education	203
BRONIŚŁAWA DYMARA The interpersonal coexistence of children and adults as a phenomenon and the tasks of education. Towards the pedagogy of coexistence	213
HANA LUKÁŠOVÁ The opportunities and threats to the quality of children's life at the stage of primary education	229
BARBARA CHOJNACKA-SYNASZKO Early primary children's parents as the (un)demanding addressees of information about their children's progress at school	257
KINGA KUSZAK The linguistic picture of a modern family – based on the analysis of early primary students' speech	277
MAŁGORZATA BORTLICZEK From the educating of adults to creating children's needs – the world of children's needs in the language panorama of commercials	295
JITKA ORAVCOVÁ The role of models and patterns in the process of education	319
NATALIA MARIA RUMAN Religious teaching in small child's education	341
About the authors	367

Informacja o autorach

- **Małgorzata Bortliczek**, dr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Barbara Chojnacka-Synaszko**, dr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Bronisława Dymara**, dr, emerytowany pracownik Uniwersytetu Śląskiego, Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Gabriela Kapica**, prof. UO dr hab., Uniwersytet Opolski; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
- **Kinga Kuszak**, dr, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
- **Hana Lukášová**, Prof. PhDr., CSc., Uniwersytet Ostrawski, Czechy
- **Anna Mikler-Chwastek**, dr, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa
- **Katarzyna Nadrowska**, mgr, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego, Kielce, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Przedszkole Miejskie nr 144 w Łodzi
- **Ewa Ogrodzka-Mazur**, prof. UŚ dr hab., Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Agnieszka Olechowska**, dr, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa
- **Jadwiga Oleksy**, dr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Jitka Oravcová**, Doc. PhDr., Uniwersytet Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja
- **Zofia Remiszewska**, dr, Uniwersytet Opolski
- **Natalia Maria Ruman**, mgr, doktorantka Uniwersytetu Śląskiego
- **Joanna Skibska**, dr, Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała
- **Urszula Szuścik**, prof. UŚ dr hab., Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie
- **Michaela Vaňová**, mgr, Uniwersytet Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja
- **Mateusz Warchał**, dr, Akademia Techniczno-Humanistyczna, Bielsko-Biała
- **Mirosława Zalewska-Pawlak**, prof. UŁ dr hab., Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk o Wychowaniu
- **Marzena Żółcik**, dr, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa